

Skörd för ekologisk och konventionell odling 2005

JO0608

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
A Administrativa och legala uppgifter	2
A.1 Ämnesområde.....	2
A.2 Statistikområde.....	2
A.3 SOS-klassificering.....	2
A.4 Statistikansvarig.....	2
A.5 Statistikproducent.....	2
A.6 Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8 Gallringsföreskrifter	3
A.9 EU-reglering	3
A.10 Syfte och historik.....	3
A.11 Statistik användning.....	3
A.12 Uppläggning och genomförande.....	4
A.13 Internationell rapportering	5
A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	5
B Kvalitetsdeklaration	5
B.0 Inledning	5
B.1 Innehåll	5
1.1 Statistiska målstorheter	5
1.1.1 Objekt och population	5
1.1.2 Variabler	6
1.1.3 Statistiska mått	6
1.1.4 Redovisningsgrupper	7
1.1.5 Referenstider	7
B.2 Tillförlitlighet.....	7
2.1 Tillförlitlighet totalt	7
2.2 Osäkerhetskällor	8
2.3 Redovisning av osäkerhetsmått	11
B.3 Aktualitet	12
3.1 Frekvens	12
3.2 Framställningstid	12

3.3	Punktlighet	12
B.4	Jämförbarhet och sammanvändbarhet.....	12
4.1	Jämförbarhet över tiden	12
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	12
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	13
B.5	Tillgänglighet och förståelighet.....	13
5.1	Spridningsformer	13
5.2	Presentation	14
5.3	Dokumentation	14
5.4	Tillgång till primärmaterial	14
5.5	Upplysningstjänster	14

A Administrativa och legala uppgifter

A.1 Ämnesområde

Jord- och skogsbruk, fiske

A.2 Statistikområde

Jordbrukets produktion

A.3 SOS-klassificering

Tillhör Sveriges officiella statistik (SOS).

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se http://www.scb.se/templates/Standard_55322.asp

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Jordbruksverket
Postadress: 551 82 Jönköping
Besöksadress: Vallgatan 8
Kontaktperson: Ulf Svensson
Telefon: 036 - 15 50 74
Telefax: 036 - 34 01 96
E-post: fornamn.efternamn@sjv.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Regioner och miljö, lantbruk
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Gerda Ländell
Telefon: 019 - 17 68 07

Telefax: 019 - 17 64 17
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Arbete med framtagning av gallringsföreskrifter pågår.

A.9 EU-reglering

Ingen formell EU-reglering från EUROSTAT men uppgifterna efterfrågas ändå.

A.10 Syfte och historik

Uppgifter om skörd för ekologisk odling av har sedan 2003 samlats in från ett särskilt urval av jordbruksföretag med denna odlingsform. Detta har möjliggjort redovisning av skördenivåer inom den ekologiska odlingen.

Huvudsyftet är att framställa statistik om skörd för den ekologiska odlingen enligt samma metoder som används för den ordinarie officiella skördestatistiken. I samband med framtagning av skördenivåer för ekologisk odling har motsvarande uppgifter för den konventionella odlingen beräknats.

Den framtagna skördestatistiken för ekologisk och konventionell odling visar skördenivåer vid praktisk odling. För att kunna göra en rättvisande jämförelse av själva odlingsmetoderna bör flera olika aspekter vägas in. Förutsättningarna för ekologisk odling – jämfört med konventionell – varierar mellan slättbygd och skogsbygd och mellan olika delar av landet.

A.11 Statistikanvändning

Uppgifter om skördenivåer vid ekologisk och konventionell odling används bland annat då kalkyler för olika odlingsmetoder tas fram. Tidigare har skördeuppgifterna för ekologisk odling i första hand baserats på resultat från försöksodlingar.

Användare av skördestatistik för ekologisk och konventionell odling samt exempel på användning:

- Jordbruksverket: Indata i ekonomiska kalkyler, underlag för framtida jordbrukspolitiska bedömningar (bland annat för stödnivåer för miljöstöd för ekologisk produktion). Underlag för utvärdering av effekterna av olika stödformer.
- SCB: Internationell rapportering.
- Lantbruksuniversitet, lantbruksskolor: Undervisning, rådgivning, forskning inom flera områden, planering av försök, underlag för kalkyler.
- Rådgivningsorganisationer, hushållningssällskapen m.fl.: Rådgivning.
- Svenska lantmännen, m.fl. företag för handel och vidareförädling: Export/importplanering, planering av mottagning och lagring, marknadsbevakning.
- Övrig användning: Uppgifterna ingår som en del i den allmänna information som den officiella statistiken täcker in. Användare här är bland annat massmedia, allmänhet och jordbrukets egna organisationer.

A.12 Uppläggning och genomförande

Uppgiftsinsamlingen görs samordnat och enligt samma metoder som för den ordinarie skördestatistiken.

Datainsamlingen om den ekologiska odlingen av spannmål, trindsäd och oljeväxter sker genom att jordbrukarna lämnar sina skördeuppgifter på en särskild Internetsida eller genom telefonintervjuer utförda av SCB:s intervjuare. Efter avslutad skörd får uttagna jordbruksföretag ett brev med ett personligt lösenord till en egen Internetsida. Jordbrukare som inte svarar via Internet kontaktas per telefon. Information samlas in om totala bärgade kvantiteter av varje gröda som odlats med miljöstöd för ekologiska produktionsformer. Uppgift om den aktuella vattenhalten samlas också in. För att kunna göra en avstämning med lantbrukaren om att de lämnade uppgifterna är rimliga räknas företagets hektarskörd fram för varje gröda. Detta görs med ledning av företagets grödarealer, som också hämtas in vid intervjun. Arealuppgifterna är i regel desamma som lantbrukaren redovisat i sin ansökan om miljöstöd för ekologiska produktionsformer tidigare under året.

Uppgiftsinsamlingen om skörd vid ekologisk odling av matpotatis sker genom en postenkätundersökning till ett urval av potatisodlare. Postenkäter skickas ut i mitten av oktober. En påminnelse skickas ut och telefonuppföljning görs sedan till lantbrukare som inte skickat in sin blankett.

Skördestatistiken för slåttervall med miljöstöd för ekologiska produktionsformer samlas in genom postenkät med telefonuppföljning till lantbrukare som inte skickar in sin blankett. Redovisning sker av hektarskörd och total första skörd, hektarskörd och total skörd av återväxt samt hektarskörd och total skörd för hela den inbärgade vallskörden från ekologiskt odlad areal. Vid flera återväxtskördar är dessa sammanslagna och redovisas som en återväxtskörd. Dessutom redovisas den totala vallarealen med miljöstöd för ekologisk odling med uppdelning på slåttervall respektive betesvall. Undersökningen har begränsats till att endast omfatta första skörd av slåttervall, samt återväxt. Återväxt som tillvaratagits

genom bete eller rena betesvallar ingår inte. Det är alltså inbärgad skörd som skattats.

Totala skördar har för samtliga grödor beräknats på basis av skattade hektarskördar och grödarealer från Jordbruksverkets register med arealer som fått miljöstöd för ekologiska produktionsformer.

A.13 Internationell rapportering

Rapportering till Eurostat sker en gång per år i form av Excel-tabeller via e-post.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Datainsamlingen för matpotatis kommer att samordnas med undersökningen av spannmålsskördar och jordbrukarna kommer därmed att ges möjlighet att lämna sina skördeuppgifter via Internet.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Denna statistik redovisar 2005 års total- och hektarskördar för ekologisk och konventionell odling för spannmål, trindsäd, oljeväxter, matpotatis och slättevall, både för riket totalt och med regional uppdelning. Statistiken baseras på uppgifter som har samlats in via tre olika landsomfattande undersökningar.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

- hektarskördar 2005 för olika grödor
- totalskördar 2005 för olika grödor
- obärgade arealer 2005 för olika grödor (ej slättevall)

1.1.1 Objekt och population

Den population som statistiken om skörd för ekologisk odling ska belysa utgörs av jordbruksföretag med miljöstöd för ekologiska produktionsformer under 2005 som detta år brukade mer än 2,0 hektar åkermark

Den population som statistiken om skörd för konventionell odling ska belysa, utgörs av jordbruksföretag med konventionell odling som detta år brukade mer än 2,0 hektar åkermark. Statistiken bygger på en specialbearbetning av ordinarie skördeundersökningar 2005. Areal för vilken det inte söktes miljöstöd för ekologiska produktionsformer har vid bearbetningen betecknats som konventionell odling.

Med jordbruksföretag avses en inom jordbruk, husdjursskötsel eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

1.1.2 Variabler

De huvudvariabler som redovisas i detta statistiska meddelande är

- odlad areal (hektar)
- totalskörd (ton)
- hektarskörd (kg/ha)
- hektarskörd (kg/ha) reducerad, endast för matpotatis

- obärgad areal (hektar och procent)
- areal skördad som grönfoder (hektar och procent), endast för spannmål, trindsäd och oljeväxter

Utöver detta redovisas följande information:

- medelfel (procent)
- andel ekologiskt odlad areal av total grödareal (procent)
- kvot mellan ekologisk och konventionell hektarskörd (procent)
- antal jordbruksföretag som ingår i beräkningarna
- antal jordbruksföretag i urvalet
- antal svarande jordbruksföretag
- antal jordbruksföretag i bortfallet

Från företagen i urvalet för skörd vid ekologisk odling av spannmål, trindsäd och oljeväxter samlades dessutom följande uppgifter in:

- vattenhalt (procent)
- areal certifierad för försäljning av ekologiska produkter (hektar)
- totalskörd från certifierad areal (ton)

Från företagen i urvalet för skörd vid ekologisk odling av matpotatis samlades dessutom följande uppgifter in:

- vändteg, osatt areal (hektar)
- förekomst av småfallande potatis (redovisas i detta dokument, avsnitt 1.2)
- förekomst av kvalitetsfel (redovisas i detta dokument, avsnitt 1.2)
- areal certifierad för försäljning av ekologiska produkter (hektar)

Från företagen i urvalet för skörd vid ekologisk odling av slåttervall samlades dessutom följande uppgifter in:

- Aktuell vallareal vid eventuell avvikelse från den förtryckta
- Arealen slåttervall som skördas som hö, hösilage, ensilage eller direktutfordras
- För skördemetoderna hö, hösilage och ensilage inhämtas uppgift om total skörd i ton eller m³ samt om torrsubstanshalt.
- vattenhalt (procent)
- Informationen hämtas in för första skörden och även för var och en av eventuella återväxtskördar.

1.1.3 Statistiska mått

Statistiken utgörs av skattningar av typen *totaler* (t.ex. totalskördar och obärgade

arealer) och kvoter (t.ex. hektarskördar och andelar obärgade arealer).

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas totalt för riket samt uppdelat på län och produktionsområden. Sverige är indelat i 8 produktionsområden utgående från de naturliga förutsättningarna för jordbruk. Indelningen i produktionsområden finns redovisad i "Områdesindelningar i lantbruksstatistiken 1998", MIS 1998:1.

Skattningar redovisas för följande grödor.

Spannmål: höstvet, vårvete, råg, höstkorn, vårkorn, havre, rågvete och blandsäd till mognad. Med blandsäd avses stråsädesblandningar eller blandningar av stråsäd och baljväxter.

Trindsäd: ärter till mognad (kokärter och foderärter samredovisas) och åkerbönor till mognad

Oljeväxter: höstraps, vårraps, höstrybs, vårrybs och oljelin

Matpotatis

Slåttervall (första skörd, återväxt och total inbärgad vallskörd)

1.1.5 Referenstider

Kalenderår

1.2. Fullständighet

För spannmål, trindsäd, oljeväxter och slåttervall innefattar undersökningen inte några variabler om grödornas kvalitet, vilken kan variera mellan olika odlingsmetoder och påverka skördens användbarhet.

Lantbrukarna gjorde i matpotatisundersökningen en bedömning av skördens kvalitet dels förekomsten av småfallande knölar och dels bortsortering. Där angav 10 procent att förekomsten av småfallande var mindre än normal och 51 procent att förekomsten var normal medan 17 procent ansåg förekomsten av småfallande vara "mer än normalt". Övriga 23 procent angav "vet ej". Lantbrukarna gjorde även en bedömning om förekomsten av kvalitetsfel i skörden. Med kvalitetsfel avses förekomst av rötskadade, grönfärgade, skorv, missformade, rostringar, m.m. Där angav 14 procent att förekomsten av kvalitetsfel var mindre än normalt, 37 procent att förekomsten av potatis med kvalitetsfel var normal medan 25 procent ansåg den vara mer än normalt för årets skörd. Övriga 24 procent angav "vet ej".

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

I denna undersökning kan urvalsfel, täckningsfel, mätfel, bortfallsfel och bearbetningsfel förekomma. Av dessa fel torde i första hand urvalsfelen men till viss del även mätfelen påverka tillförlitligheten i statistiken. Tillförlitligheten redovisas kvantitativt enbart genom precisionen (relativa medelfelet) i skattningarna, vilket främst avspeglar urvalsfel och effekten av andra slumpmässiga

fel, däremot inte systematiska fel såsom bortfallsfel eller mätfel.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Som urvalsram för statistiken om skörd för ekologisk odling har Jordbruksverkets administrativa register för miljöstöd för ekologiska produktionsformer använts. 2005 års aktuella uppgifter om jordbruksföretag och grödarealer har använts som urvalsunderlag. Urvalsmetoderna är desamma som för motsvarande undersökningar inom den ordinarie skördestatistiken. Urvalen drogs bland de jordbruksföretag som detta år brukade mer än 5 hektar åker.

För undersökningen om skörd för ekologisk odling av *spannmål, trindsäd och oljeväxter* uttogs 1 603 företag av totalt 8 692 företag med ekologisk odling av någon av de aktuella grödorna. Urvalet fördelades på 101 skördeområden (SKO) av rikets samtliga 106 SKO. Undantag gjordes för 5 fjällbygdsområden där praktiskt taget ingen odling av spannmål, trindsäd eller oljeväxter förekommer. Urvalet drogs som ett stratifierat pareto π ps-urval (probability proportion to size) med SKO som strata. Varje företags urvalssannolikhet beror på företagets areal av undersökningsgrödorna samt dess grödfördelning. Stor areal av de aktuella undersökningsgrödorna ger ökad sannolikhet att komma med i undersökningen.

För ekologisk odling av matpotatis var urvalet stratifierat efter företagens odlingsareal, totalt 4 strata. Fem skördeområden i fjällbygden där praktiskt taget ingen odling av matpotatis förekommer har undantagits. Uttagning av företagen sker med hjälp av ett obundet slumpmässigt urval inom strata. För 2005 års undersökning uttogs totalt 200 företag av totalt 972 företag med ekologisk matpotatisodling.

För undersökningen om skörd vid ekologisk odling av slåttervall gjordes ett urval av 525 företag av totalt 17 352 företag med ekologisk odling av slåtter- och betesvall.

2.2.2 Ramtäckning

Mellan tidpunkten för urvalsramens upprättande och undersökningstillfället kan förändringar ske i företagsbeståndet. I och med att årets aktuella uppgifter om jordbruksföretag och grödarealer används som underlag för urvalen blir både över- och undertäckningen begränsad för de aktuella undersökningarna.

Ekologiskt odlade arealer vid jordbruksföretag som inte ansöker om miljöstöd för ekologisk odling ingår i skattningarna för konventionell odling. För slåttervall kan det finnas betydande arealer utanför Jordbruksverkets register avseende miljöstöd för ekologiska produktionsformer som ligger nära den ekologiska odlingen, genom till exempel med marginella insatser av handelsgödsel och bekämpningsmedel.

2.2.3 Mätning

För skörd av spannmål, trindsäd och oljeväxter gäller att många jordbrukare uppger att det är svårt att bedöma skördens storlek för grödor som används som foder på den egna gården. Även för avsalugrödor kan det vara svårt för jordbrukaren att lämna säkra uppgifter i de fall grödan ännu inte sålts vid intervjutillfället. Förekomsten av obärgade arealer och arealer skördade som grönfoder kan variera mycket mellan olika företag och regioner. Detta medför att uppgifterna om obärgade arealer och arealer skördade som grönfoder är osäkra.

För skörd av matpotatis gäller att många jordbrukare uppger att det är svårt att bedöma skördens storlek vid tidpunkten då blanketten ska besvaras, som ofta infaller innan man hunnit leverera eller börjat sortera sin skörd. Förekomsten av obärgade arealer kan variera mycket vilket får till följd att uppgifterna om obärgade arealer är osäkra.

För skörd av slåttervall gäller att många olika skördemetoder tillämpas. Ofta tas såväl första skörd som en eller flera återväxtskördar. Att då ange kvantiteter i vikt eller volym samt torrsubstanshalter kan vara svårt för lantbrukarna.

Undersökningen om slåttervall omfattar bara slåttervall, första skörd och återväxt som tillvaratas för inbärgning. Återväxt som betas ingår alltså inte i undersökningen. Betesvall ingår inte heller i undersökningen. Skälet är att det knappast är möjligt för brukarna att kunna uppge hur stor skörd som tillvaratas genom bete. Möjligen skulle någon schablonartad bedömning kunna göras om att skörden som tillvaratas genom bete utgör en viss procentandel av skörd som inbärgas som till exempel hö eller ensilage. Någon sådan bedömning har dock inte gjorts. Uppgifter har inhämtats för varje återväxtskörd, men eftersom fördelningen mellan dessa kan vara ganska osäker redovisas endast den sammanslagna återväxtskörden.

Uppgiftslämnarfel och eventuella intervjuareffekter kan inte kvantifieras.

2.2.4 Svartsbortfall

Bortfallets storlek fördelat på län och produktionsområden redovisas tillsammans med undersökningsresultaten.

För spannmål, trindsäd och oljeväxter gäller att vid beräkningarna av till exempel hektarskördar hanteras bortfallet genom att gårdarna delas in i två storleksgrupper och inom varje grupp görs uppräkningsmedel svar. Sålunda antas bortfallet ha samma fördelning och förväntade medelvärde som det bearbetade materialet inom varje grupp.

För matpotatis och slåttervall gäller att bortfallet hanteras med rak uppräkningsmedel inom strata.

Bortfallet bedöms inte leda till några systematiska fel.

2.2.5 Bearbetning

I samband med granskning av uppgifterna görs manuella och maskinella kontroller. Vid behov tas förnyad kontakt med uppgiftslämnarna. Säkerheten i bearbetningsprocessen bedöms vara god.

För beräkning av total skörd för den ekologiska odlingen har grödarealer från Jordbruksverkets administrativa register för miljöstöd för ekologiska produktionsformer använts.

Vid skattning av totalskörd för *spannmål, trindsäd och oljeväxter* har nedkorrigering gjorts av grödarealerna till att avse spannmål, trindsäd och oljeväxter till mognad. Areal skördad som grönfoder redovisas i separata tabeller. På grund av oregelbunden förekomst av arealer skördade som grönfoder är beräkningen av dessa arealer osäker. Grönfoderarealerna har beräknats utifrån uppgifter som lantbrukarna lämnat i samband med intervjuerna om skördens storlek.

Från och med 2004 omräknas de uppgivna kvantiteterna av spannmål till 14,0 procents vattenhalt. Tidigare har spannmål redovisats vid 15,0 procents vattenhalt. Trindsäd (ärter och åkerbönor) redovisas vid 15,0 procents och oljeväxter vid 9,0 procents vattenhalt.

För Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län har arealer som i samband med ansökan om miljöstöd redovisats som höstkorn förts över till vårkorn.

För *matpotatis* erhålls den reducerade hektarskörden genom att korrigera den totala hektarskörden för bortsortering och småfallande. Reducering av skörden p.g.a. småfallande och bortsortering sker med hjälp av standardtal. Standardtalen baseras på uppgifter från 1987-1998 års ordinarie objektiva skördeuppskattningar på produktionsområdesnivå och för riket. För matpotatis beräknades standardtalet för bortsortering av småfallande och rötskadade på riksnivå till 9,5 procent. För färskpotatis görs ingen korrigering för bortsortering. Samma korrigeringsfaktor har använts både för konventionell och ekologisk odling eftersom inget underlag finns för bortsortering finns för respektive odlingssystem. Obärgad areal skattas utifrån uppgifter som lämnats på blanketterna. Eventuell obärgad areal sänker den reducerade hektarskörden. Totalskörden beräknas genom att den reducerade hektarskörden multipliceras med matpotatisarealen enligt Jordbruksverkets administrativa register för miljöstöd för ekologiska produktionsformer.

I samband med dataregistreringen av uppgifterna om *slåttervall* har ett omfattande arbete varit nödvändigt för omräkning till enhetliga vattenhalter m.m. I många fall har telefonkontakter varit nödvändiga när extrema värden upptäckts vid den maskinella granskning som var integrerad med dataregistreringen. Arbetet med undersökningen kräver god ämneskunskap.

För första skörden av slåttervall har hektarskörden beräknats som kvoten mellan skattad totalskörd och skattad areal. Återväxten kan tillvaratas genom flera

skördar. Vid beräkningarna har dessa sammanslagits till en total återväxtskörd. Skattningarna har skett på motsvarande sätt som för första skörden och med samma areal, dvs. hela slåttervallsarealen. Detta även om återväxten inte tillvaratagits på hela arealen, vilket innebär att de redovisade hektarskördarna blir lägre än om skattningen skulle ha avsett enbart tillvaratagen återväxtareal. För slåttervall omräknas de uppgivna kvantiteterna till 16,5 procents vattenhalt.

På basis av hektarskördarna och den aktuella slåttervallarealen beräknas den totala inbärgade skörden av slåttervall. Total vallareal enligt Jordbruksverkets administrativa register avseende miljöstöd för ekologiska produktionsformer har då fördelats på slåttervallsareal och betesvallsareal med hjälp av de uppgifter som insamlats.

För framtagning av skörd vid *konventionell odling* har specialbearbetningar av underlag från de ordinarie officiella skördeundersökningarna genomförts. Vid dessa bearbetningar har skördeuppgifter för arealer med miljöstöd för ekologiska produktionsformer inte tagits med i beräkningen.

2.2.6 Modellantaganden

Hektarskördeskattningen baseras på uppgifter från företag med mer än 5 hektar åkermark. Vid beräkning av totalskörd för ekologisk odling används grödarealer från Jordbruksverkets administrativa register för miljöstöd för ekologiska produktionsformer för företag med mer än 2,0 hektar åkermark. Vid beräkning av totalskörd har ett antagande gjorts om att hektarskörderna är densamma för företag med mindre än 5 hektar åker som för större företag.

Vid beräkning av total skörd av spannmål, trindsäd och oljeväxter från arealer som är certifierade för försäljning av ekologiska produkter har ett antagande gjorts om att andelen av arealen som skördats som grönfoder är densamma på certifierad som på ej certifierad areal med miljöstöd för ekologisk produktion.

För matpotatis täcker undersökningen inte lagringsförluster även om en del av dessa kan ha beaktats.

Vid beräkning av företagets totala skörd av slåttervall har all skörd oavsett tillvaratagningssätt omräknats till skörd av hö. Omvandlingstal mellan olika tillvaratagningssätt och kvantitet hö har då använts. Ett omfattande arbete har lagts ned på att få dessa omvandlingstal så korrekta som möjligt, men de får ändå betraktas som osäkra. Omvandlingstalen kan ge upphov till systematiska fel.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Som mått på precisionen anges det relativa medelfelet uttryckt i procent av den skattade skörden. Medelfelet avspeglar främst urvalsfel och effekten av andra slumpmässiga fel, däremot inte systematiska fel såsom bortfallsfel eller mätfel. Med hjälp av medelfelet kan exempelvis ett konfidensintervall beräknas på

följande sätt. För en skattad hektarskörd på 4 500 kilo per hektar och ett medelfel på 3,0 procent kan man med liten felrisk (5 procent) säga att intervallet $4\,500 \pm 2 \times 3 \text{ procent} \times 4\,500$ (dvs. 4 230 - 4 770 kilo per hektar) omfattar den verkliga hektarskörden. Detta gäller under förutsättning att andra fel än slumpfe- len är små. Hur stort medelfel som kan accepteras sammanhänger med använd- ningen av statistiken.

Medelfel redovisas för hektarskördar och totalskördar. För vissa grödor är medelfelet för totalskörden större än medelfelet för hektarskörden. För spannmål och trindsäd är anledningen en osäkerhet i justeringen av grödans areal för arealer skördade som grönfoder. För slåttervallen är anledningen en osäkerhet i uppdelningen av vallarealen då den fördelats på slåttervallsareal och areal betesvall.

För att skörderesultat för en gröda ska redovisas krävs att det finns uppgifter från minst 20 företag och att medelfelet är högst 35 procent.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Skördar och obärgade arealer för ekologisk och konventionell odling publiceras vid ett tillfälle per år:

- Definitiva resultat för län, produktionsområden och riket (juni året efter skörd).

3.2 Framställningstid

Resultat publiceras omkring 10 månader efter skörden.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplan för Sveriges officiella statistik.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Redovisning av skörd för ekologisk och konventionell odling gjordes för första gången inom ramen för den officiella statistiken för 2003 års skörd.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Den redovisade statistiken baseras på den faktiska odlingen. Vid jämförelser av hektarskördar för olika odlingsformer bör man tänka på att även andra aspekter än själva odlingstekniken kan ha inverkat på skillnaden i skördenivå.

I och med att den ekologiskt odlade arealen i större utsträckning är belägen i

skogsbygd jämfört med den konventionella odlingen kan en del av skillnaden i skördenivå förklaras av att skogsbygderna i allmänhet visar en lägre skördeavkastning än slättbygderna. En annan faktor som samvarierar med skördenivån är odlingsarealen. Det finns en tendens att odlingsarealen vid ekologisk odling är mindre än vid konventionell odling, vilket bör vägas in då hektarskördarna från de olika odlingsformerna jämförs.

De grödarealer och totalskördar vid ekologisk odling som redovisas för 2003 avser all areal med miljöstöd för ekologiska produktionsformer medan motsvarande resultat som redovisas för 2004 och 2005 avser jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark. Arealer av de aktuella undersökningsgrödorna med miljöstöd för ekologisk odling på jordbruksföretag som inte har mer än 2,0 hektar åkermark motsvarar 0,3 procent av den totala arealen med miljöstöd för ekologiska produktionsformer för dessa grödor och har därför endast marginell betydelse.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Definitiva resultat från den ordinarie skördestatistiken för spannmål, trindsäd, oljeväxter, potatis och slättervall 2005 redovisas i ett statistiskt meddelande (JO 16 SM 0601). Denna statistik avser både ekologiskt och konventionellt odlade grödor genom ett representativt urval av jordbruksföretag.

Vid jämförelse med annan statistik om ekologisk odling bör man vara uppmärksam på vilka definitioner som används. I Jordbruksstatistisk årsbok redovisas dels grödarealer med miljöstöd för ekologiska produktionsformer, dels certifierade arealer från vilka produktionen kan säljas med ekologisk märkning. För skördestatistiken har vissa omräkningar av grödarealerna skett, vilket innebär att de inte överensstämmer helt med motsvarande grödarealer med miljöstöd för ekologiska produktionsformer enligt Jordbruksstatistisk årsbok. Om grödan till viss del skördats som grönfoder har arealerna i skördestatistiken reducerats för detta. De arealer som redovisas i skördestatistiken är därför inte desamma som lantbrukarna sökt miljöstöd för, utan avser att visa hur stor areal som skördats som mogen gröda. Se vidare under 1.1.4. Redovisningsgrupper och 2.2.5 Bearbetning.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken publiceras årligen i statistiska meddelanden (SM-serie JO) och i vissa fall också genom pressmeddelanden. Publiceringen sker på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under Statistik och på SCB:s webbplats www.scb.se under [Jord- och skogsbruk, fiske](#).

Statistiska meddelanden inom området jordbruksstatistik finns kostnadsfritt åtkomliga på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under Statistik och på SCB:s webbplats www.scb.se under [Jord- och skogsbruk, fiske](#). De som kostnadsfritt önskar erhålla statistiska meddelanden med jordbruksstatistik i pdf-

format per e-post, kan anmäla det till statistik@sjv.se.

En sammanfattning av resultaten redovisas i Jordbruksstatistisk årsbok och i Statistisk årsbok.

5.2 Presentation

Resultaten presenteras i form av tabeller, diagram och kommenterande text.

5.3 Dokumentation

Dokumentation sker i Statistiska meddelanden; serie JO 16 och JO 19, samt i PM-serien PM RM/Lantbruksstatistik vid SCB.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Primärdata finns sparat vid SCB i avvaktan på arkivering eller gallring. Specialbearbetningar kan utföras mot betalning enligt självkostnadsprincipen.

5.5 Upplysningstjänster

Vid frågor om statistiken kontaktas SCB:

Gerda Ländell, tfn. 019 - 17 68 07, e-post fornamn.efternamn@scb.se

Gunnel Wahlstedt, tfn.019 – 17 62 45, e-post fornamn.efternamn@scb.se